
Književna poročila

premnogih potovanj (preromal je pol Evrope, bil v Aziji in Afriki), pričarati med pripovedovanje sveže, često na moč fantastično gledane pokrajinske slike in pestre, pravljичno smeje podobe nadzemskih in podzemskih krajin in vplesti v sicer premočrtno se razvijajoče zgodbe mnogo iskrene šegavosti in dobrih, mladini včasih manj umljivih dovtipov in šaljivih prizorov.

Andersen je napisal svoje pravljice po večini le od kipeče invencije in burne fantazije gnan in je pogumno puščal v nemar vse pridigarsko moraliziranje in krepostno šolmaštersko poučevanje, brez katerega si naši slovenski pravljīčarji in zgodbarji mladinske povestice sploh misliti ne morejo. Doraščajoči otrok naj si ob čitanju in napetem duhovnem sodoživljanju zgodbe predvsem bistri domišljijo in usmerja lastno predstavno iznajdljivost. Pravljica naj mu odgrinja prostran pogled v slutene svetove, ki jih žalibog ni, in obsvetljuje razgled po dogodkih in pojavih, ki so v realnem življenju medlejši, neznatnejši, okornejši. Naučiti ga mora preko klavnega življenskega vijuganja švigati onstran resničnosti, sanjati, graditi (četudi v oblake), tvoriti. Šibarskega zgledevanja in polizanih naukov za škilasto presojanje in pohlevno prenašanje tistega, kar mu daruje sedanost, nudita otrokom v zadostni meri šola in dom. In življenje samo, če je dovteten zanj...

Pričujoča zbirka mojstrovih pravljīc (ki seveda niso poslovenjene iz danskega izvirnika, a bi bilo umestno, da bi prevajalka povedala, po kateri izdaji jih je ponašila, zdi se, da je prevod iz nemščine), se dostojno čita. U t v a piše dokaj gladko tekoč in domače zvencev pravljīčni slog, ki se izbranim povesticam verno prilaga. Tu in tam (pa dosti redko) naletiš na malenkostne nerodnosti v izražanju, na vidnejše prestopke zoper pravopisna pravila drja. Breznika in na okorno zasukane stavke, ki pa v splošnem ne kvarijo ugodnega celotnega vtisa.

Dobro je storila prevajalka, da nam je poskusila krajevno in časovno približati nekatere metafore. Tudi večino lastnih imen in vsakojake medmete je posrečeno po domače povedala.

Pavel Karlin.

Ante Kovač (Pffificus): Impresije iz jedne epohe (kroz zemlje i gradove). Zagreb, 1923. Komisijonalna naklada Hrvatskog štamparskog zavoda, d. d.

Avtor je prišel z gališkega bojišča v rusko ujetništvo. Tam so srbski častniki prestrezali ujete Avstrijce jugoslovanske narodnosti in jim v sporazumu z rusko vlado dajali na izbero: ali «prostovoljno» v srbski «korpus», ali pa v trdo ujetništvo Bog ve kam. Idealisti in tisti, ki so se bali neznanih razmer v korumpirani deželi, so se dali vpisati v srbsko armado «prostovoljcev», drugi pa so večinoma še v Rusiji, če se niso sami rešili...

To in pot prostovoljskih čet iz Rusije v Anglijo, na Francosko in v Afriko avtor vedro in temperamentno popisuje.

Posamezni odstavki so, čeprav je knjiga tendenčna, naravnost literarni. Presrečno in pretresljivo je pismo na str. 70.

Zanimiva knjiga je poučna in bo zlasti za poznejšega zgodovinarja zelo dragocena.

Jezik ni čist, je časnikarski in ubog. Pa temu se ni čuditi, če vemo, da se avtorjev psevdonim glasi natančno lepo po «domače» — Pffificus.

Ivan Zorec.

Branimir Čosić: Priče o Boškoviću. Izdanje S. B. Cvijanovića, Beograd, 1924.

Povestica, obsegajoča 50 strani, ima dva dela: «Magdalena, bestidnica» in «Priča bez naslova». Ampak ta dva naslova ne povesta nič. Kdo je «bestidnica»? Pa vendar ne tista uboga kabaretna pevka? In zakaj ima drugi del naslov, kakor bi bil posebna povest? Kdo je B o š k o v i ć in kje so povesti o njem?